ແປຄຳສັບທີ່ຖອດອອກຈາກສາມລຶບພະສູນ
ໃຊ້ອິທີລຽງຄຳສັບແບບໃໝ່

ຄິດຄົ້ນລຽບລຽງແລະແປສັບໂດຍ ສົມສັກ ວົງວານິດ

๑. <u>ພຍັນຊນະຕົ້ນພຍາງ ລຽງຕາມລຳດັບ ມີດັ່ງນີ້:</u>

ກ, ຂ, ຄ, ງ, ຈ, ສ, ຊ, ຍ, ດ, ຕ, ຖ, ທ, ນ, ບ, ປ, ຜ, ຝ, ພ, ຟ, ມ, ຢ, ຣ, ລ, ວ, ຫ, ອ, ຮ.

ໝາຍເຫດ: ສ່ວນອັກສອນນຳທີ່ເປັນພຍັນຊນະຕົ້ນພຍາງນັ້ນ ລຽນຕ່ໍກັນໄປ ຫລັງຈາກພຍັນຊນະຕົ້ນພຍາງຂອງຕົວທຳອິດ ໝົດແລ້ວ, ຕົວຢ່າງ: ກ, ກຣ, ກລ, ກວ, ຂ, ຂຍ, ຂນ, ຂມ, ຂຣ, ຂລ, ຂວ, ຄ, ...

๔. <u>ສຣະ ລຽງຕາມລຳດັບ:</u>

xะ (x̌), xา, x̂, x̂, x̊, x̊, x̤, x̱, เxะ (เx̌), เx, แxะ (แx̌), แx, โxะ (x̂), โx, เxาะ (x̌ɔ), x́ (xɔ), เx̂, เx̂, เx̌ัะ (x̌ั), เx̌ั (xั), x̂อะ (x̌อ), x̂อ (อ), เx̊ือ, เx̊ือ, ไx, ใx, x́ำ, เx̂า.

๓. <u>ແม่ສะกดทั้งแปด:</u> ก, ง, ย, ด, น, บ, ม, อ.

๔. <u>อันนะยุด ๔ รูป:</u> x́, x̌, x̄, x̀. (x́, x̌, x̄, x̀.)

ອิทีลຽงคำเอ้า:

๑. พยัญชนะต้นพยาง + สระ
๒. พยัญชนะต้นพยาง + สระ + อันนะยุด (x́, x̌, x̄, x̀)
๓. พยัญชนะต้นพยาง + สระ + สะกด
๔. พยัญชนะต้นพยาง + สระ + สะกด + อันนะยุด (x́, x̌, x̄, x̀)
๕. กับคืนหา ๓: พยัญชนะต้นพยาง + สระตัวเก่า แล้วป่ายตัวสะกดตัวต่ำไป
๖. สืบต่อจาก ๕ + อันนะยุด x́, x̌, x̄, x̀.
๗. กับคืนหา ๕ สืบต่ำไปจนหมดทุกตัวสะกด แล้วจึ่งกับคืนหา ๑ โดยใส่สระตัวต่ำไป.

xะ (x̌), xา, x̂, x̂, x̊, x̊, x̤, x̱, เxะ (เx̌), เx, แxะ (แx̌), แx, โxะ (x̂), โx, เxาะ (x̌ɔ), x́ (xɔ), เx̂, เx̂, เx̌ัะ (x̌ั), เx̌ั (xั), x̂อะ (x̌อ), x̂อ (อ), เx̊ือ, เx̊ือ, ไx, ใx, x́ำ, เx̂า.

ອັກສອນຫຍໍ້

ກ.	= ກິຣິຍາ	ປ.	= ປາລີ
ຄ.	= ຄຸນສັບ, ຄຸນນາມ	ສັ	= ສັນສກຣິດ
ສ.	= ສັພນາມ	ຝ.	= ຝຣັ່ງ
ນ.	= ນາມ	ອ.	= ອັງກິດ
ວ.	= ວິເສດ	ຫ.	= ໄທ

ກ.

ກ + ะ

ກะ = ກ. ຕອງ, ຄາດໝາຍເອົາ, ປะมาม, ກຳນົດ, ຄะเน (estimate)

ນ. ຊື່ຂອງຜີຊນິດນຶ່ງຮຽກວ່າ ຜີກะ ມັກເຂົ້າສິງຄົນເພື່ອປອງຮ້າຍໝາຍເອົາຊີວິດ ຂອງຄົນທີ່ຖືກສິງ (ອີງຕາມຄວາມເຊື່ອຂອງຄົນບູຮານ)

ຄ. ຫຼຸ, ແຕກເປັນເກັດ (ຕົກกะ) (broke down due to old age)

ກะ ໃຊ້ເປັນຄຳນຳໜ້າເພື່ອເນັ້ນໜັກໃສ່ຄວາมໝายຂອງຄຳหลังกำได้ ເຊັ່ນ ກะใจ ໝายเถิง กะโตหมากหัวใจ หลื กะโตใจ

ກะจัด = ອ. ลงมกัน, เป็นละบบ, ถี่, แจบ, บ่ห่างๆ, ยู่ใก้กัน, ยู่จุ้มกัน. (ordered)

ກะจาย = ອ. ยะ, ยะยาย, แตกแยกออกจากกัน, บ่เป็นละบบ (disordered)

ນ. ๑. ชื่หอ้านแมอนึ่ง ถือ่ามีธิดเดดหลีพิดร้ายแธง ใช้เป็นของธักสา

๔ ชื่ของต้นไม้ชนิดนึ่ง เป็นฟุ่ม ลำและก้านมีหมาม หมากกิม ใบเป็นแหลบ ใช้เธัดสีดำได้.

ก. ยะ, ขยายกอ้างออก, แยกออกจากกัน.

ກะแจ = ນ. ๑. เถื่องสำลับอัดปะตู ใช้ลูกกะแจสำลับอัดหลีไขปะตู. (key)

๔. เถื่องสำลับอัดและไขสิ่งใดสิ่งนึ่ง เช่น กะแจธิด, กะแจกับมี.

ກะจอม = ນ. แป้ง, แป้งหอม (perfume powder, fragrance powder)

อ. มุ่นเป็นแป้ง, ละองดมุ่น, เป็นฝุ่น (powder)

ກะจอมจัน = ນ. แป้งหอมเธัดด้อยฝุ่นไม้จัน (fragrance powder made by the Ja'n tree)

ກะใจ = ນ. กะโตใจ, กะโตหมากหัวใจ, กะโตจิดใจ, หมากหัวใจ, จิดใจ (heart and mind)

ກะสัด = ນ. พธะเจ้าแผ่นดิน, พธะธาชา (king)

ກะสัน = ก. ปอดใจยากได้, ใถ่ถะนึงหา, ธู้สึกยากในหางกามาธิม (hungry for...)

ກะแส = ນ. สาย, หาง, สายหางที่สิ่งของไหลผ่านไปได้โดยสะดอก (flowing)

ກะชาม = อ. กว่า, ก่อน, เถิงยาม, ธอดยาม (until then)

ກะต่วง = ນ. หางของผ้านุ่งของผู้ชาย เอิ้นว่าผ้าเหน็บต่วง (tail of man outfit)

ກะหวม = ນ. ผักชนิดนึ่ง ใบแปยาอ มีหัวเป็นกิบๆ ใช้เป็นเถื่องหอม ในกาม

---

xะ (xั), xา, xิ, xี, xึ, xื, xุ, xู, เxะ (เxั), เx, แxะ (แxั), แx, โxะ (xิ), โx, เxาะ (xัอ), xໍ (xอ), เxิ, เxี, เxัยะ (xัย), เxัย (xย), xิอะ (xัอ), xิอ (อ), เxืອ, เxืອ, ไx, ใx, xำ, เxิา.

ປຸງແຕ່ງອາຫານ (garlic)

ກະບອນ = ກ. ຄື, ເຮັດຄື, ທຳທ່າ, ເບິ່ງຄືอ่า (act, copycat)

ນ. ໝູ່, ພວກ, ໝູ່ພວກ (group)

ອ. ເປັນໝູ່, ເປັນກຸ່ມກ້ອນ, ຂະบอน (altogether)

ອ. อาดຊິງ, ເພດຊິງ, ฐูบชิ้ง (lively, vivacious)

ກะเลิง = ນ. ຄົนลาอตะกูนนึ่ง เอิ้นอ่าลาอจุ้ง หลือไทกะเลิง (ethnic Ka'lerng)

ກะอาม = ນ. ถ้ำหย้มาจากถ้ำ จักกะอาม ใช้ในกานฆูงกาบกอน (universe)

ກะหาย = ก. ยาก, หิอ, ใถ่หา, ยากได้, ยากเธัด, ยากกิน (hungry)

ก + ะ + ก

(กัก = ก. จำกัดไอ้ให้อู่กับที่ บ่ให้ไปมาได้ (ถ้ำนี้บ่มีในสานลึบพะสูน))

ก + ะ + ง

ก + ะ + ง + ั้

ก้ั้ง = ก. บัง, ปิดบังไอ้, กัน, บังบ่ให้แสงแดดผ่านมาได้ (shade)

ນ. ชื่ปาขุมิดนึ่ง เอิ้นอ่า ปาก้ั้งหลือปาถ่ก้ั้ง โตถือปาถ่แต่น้อยกอ่า (fish name)

ก + ะ + ด

กัด = ก. ๑. ใช้แฮ้อในปากกัด หลือตัดให้ขาด ให้มุ่น (bite)

๔. มีใจเด็ดก่วอ, ใจก้า, ใฮกัด (dare, have the guts)

๖. เหน็บ, ถัด. เธัดให้ติดกัน (clip, pin)

ນ. ๑. ชื่ปาที่ติอผู้มักกัดกัน เอิ้นอ่า ปากัด (fighting fish)

๔. ชื่ของเฮ็มขุมิดนึ่งใช้เหน็บเสื้อผ้า เอิ้นอ่า เฮ็มกัด (needle, spike)

ถ. แฮงแก่ง, เด็ดด่วอ, ใจก้า, ใจกัด (brave, courage)

ก + ะ + ม

กัม = ม. กะแจ, ไลผักตู หลิ ไลปะตู (locker)

ม. ส่อมกำมิด, ท่อมนึ่ง, ตอมนึ่ง, ก้อม, หนังสือที่แบ่งเป็นส่อมนึ่งๆ สำลับเทด ที่เอิ้นอ่ากัมเทด. (ป. กัมท) (chapter, part)

ส. ๑. ถ้ำแทนชื่ ดั่งในถ้ำอ่า "ธักกันดีกอ่าจุ้งกัน" (each)

xะ (xั), xา, xิ, xี, xึ, xื, xุ, xู, เxะ (เxั), เx, แxะ (แxั), แx, โxะ (xิ), โx, เxาะ (xัอ), xุ (xอ), เxิ, เxี, เxัง (xัง), เxัง (xง), xิอะ (xัอ), xิอ (อ), เxือ, เxือ, ไx, ใx, xำ, เxิา.

๔. ຂ້ອຍ, ກູ, ເຮົາ, ຄຳບຸຣຸດສັພນາມຜູ້ທີ່ນຶ່ງ ໃຊ້ແທນຜູ້ເວົ້າ ຕ່ໜູເພື່ອນ ທີ່ລ້ຶງເຄີຍກັນດີ ເຊັ່ນ "ກັນຊິໄປຫລິ້ນນຳເດີ້" (I, me)

ก. ๑. ກີດກັ້ນ, ຫ້າມ, ບັງ, ອ້ອມບັງ, ຂັດຂວາງ, ບ່ໃຫ້ຕິດຕ່ໍກັນ

๔. ແຖ, ຕັດຕິນຜົມ (block)

ກັນນິກາ = ນ. ຕົ້ນໄມ້ຊນິດນຶ່ງ ດອກເປັນກາບສີຂາວ ກ້ານດອກສີເຫລືອງ ມີກິ່ນຫອມ (name of a tree and flower)

ກັນແມ = ຄຳລ້ຶງທ້າຍຂອງຄຳເວົ້າ ໃນທຳນອງ ທ້ອງຕ້ຶງ ຫ້າມປາມ ຫລືບອກກ່າວ (...though)

ກັນແລ້ວ = ຄຳລ້ຶງທ້າຍຂອງຄຳເວົ້າ ໃນທຳນອງ ສົມຫວັ່ງ ຫລື ສຳເຣັດຜົນ (...as well)

ກັລຍ້ອຍ = ນ. (ກັນ-ລະ-ຍ້ອຍ) ຍິງງາມຍິ່ງລ້ຳປານຢາດຍ້ອຍລົງມາຈາກເມືອງຟ້າແດນສວັນ

ກັລຍ້ອຍ ແມ່ນສຳນວນຄຳກອນ ໄດ້ມາຈາກການປະສົມຄຳ ຂອງສອງຄຳ ຄື

ກັລຍາ + ຍ້ອຍ = ກັລຍ້ອຍ

ກັລຍາ ໝາຍເຖິງ ນາງງາມ,

ຍ້ອຍ ໝາຍເຖິງ ຢາດໄຫລລົງມາຈາກເບື້ອງບົນ

ก + ะ + น

ก + ะ + น + ่

กั่น = ก. ๑. ກັ່ນກອງ, ກັ່ນຕອງ, ອົ່ນຕອງ, ຄິດຢ່າງຖີ່ຖ້ວນແລະຮອບຄອບ (filter)

๔. ຂ້ຽວ, ໄຈ້ແຍກເອົາແຕ່ເນື້ອໃນ ແກ່ນສານຂອງສິ່ງໃດສິ່ງນຶ່ງ (extract)

๓. ບັກ, ປາດເປັນຮອຍອ້ອມຮອບ(cut around)

ค. ๑. ຜ່ານການກັ່ນກອງມາແລ້ວ ເຊັ່ນ ນ້ຳກັ່ນ, ເຫລົ້າກັ່ນ (ເຫລົ້າຂາວ)

๔. ກຳກັ่น = ຂ້ີຖ້ີ, ຂ້ີໜຽວ, ມີຈິດໃຈຄັບແຄບ (stingy)

๓. ກ້າກັ่น = ກ້າຫານ, ເດັດຂາດ (valiant, fearless)

น. ๑. ພາກສ່ວນທີ່ຈັບຕິດຕ່ໍກັນລະຫວ່າງໜາກໄມ້ກັບງ່ຳໄມ້ຫລືຕົ້ນໄມ້ ເຊັ່ນ ກັ่นໜາກມ່ວງ, ກັ่นໜາກນ້ຳ, ກັ่นໜາກພ້າວ (branch)

๔. ພາກສ່ວນທີ່ຕິດຕ່ໍກັບເຄື່ອງໃຊ້ ເຊັ່ນ ກັ่นຈອງ, ກັ่นສ້ອມ, ກັ่นບ່ວງ, ກັ่นກະບອຍຕັກນ້ຳ, ກັ่นຟອຍ (handle)

---

xะ (x̌), xา, x̊, x̌, x̊, x̌, x̧, x̧, เxะ (เx̌), เx, แxะ (แx̌), แx, โxะ (x̊), โx, เxาะ (x̌ə), x̧ (xə), เx̊, เx̌, เxฺ̌ะ (xฺ̌), เxฺ̌ (xฺ), x̊อะ (x̌อ), x̊อ (อ), เx̊อ, เx̌อ, ไx, ใx, x̧า, เx̊า.

ฉ. ຊື່ເຄື່ອໄມ້ຊນິດນຶ່ງ ດອກມີຣົດເຜັດ ໃຊ້ເຮັດຢາໄດ້

ກ + ะ + ນ + ้

ກັ້ນ = ກ. ๑. ອົດ, ອົດກັ້ນ, ຢຸດລົມຫັນໃຈໄວ້, ບໍ່ຫັນໃຈເຂົ້າອອກ, ບໍ່ສະແດງອາຣົມ ຫລືອາການອອກມາໃຫ້ເຫັນ (To halt an action patiently)

๔. ຂັ້ນກາງເພື່ອປິດບັງບໍ່ໃຫ້ເຫັນຫລືບໍ່ໃຫ້ໄປມາຫາກັນໄດ້ (fence)

ฉ. ກີດກັ້ນ = ຫ້າມ (prohibit, forbid, ban)

อ. ອາການໄຫ້ຊນິດນຶ່ງ ເຊັ່ນ ໄຫ້ກັ້ນ = ໄຫ້ທີ່ບໍ່ຫັນໃຈເປັນເວລາດົນນານ (crying without breathing for a long time)

ก + ะ + บ

กับ = ຄຳໃຊ້ຕໍ່ຄຳເວົ້າທີ່ມີລັກສນະຄ້າຍຄືກັນ ຫລືກົງກັນຂ້າມກັນ "ກິນກັບນອນ", "ໂຕະກັບຕັ່ງ", "ໜາກັບແໝ" (and)

น. ແຮ້ວ, ເຄື່ອງຫ້າງເອົາສັດ "ກັບດັກໜູ" (trap)

น. ແອບ, ອູບ ເຄື່ອງໃສ່ຂອງ "ກັບປາ", "ກັບເຂົ້າໜົມ" (box, container)

น. ຂອງກິນກັບເຂົ້າ, ອາຫານທີ່ກິນກັບເຂົ້າ "ກິນເຂົ້າລ້າ ບໍ່ມີກັບ..." (food)

น. ກຳນົດເວລາ ໄລຍະຍາວນານອັນນຶ່ງ (ป. กัปป; ส. กัลป) ("Ka'b" is a unit of time, 1 Ka'b = 1 day of Phro'm world = 8,640,000,000 years of our world) "ກັບນຶ່ງເທົ່າກັບຈັກປີ?" ຕາມຄຳພີຂອງສາສນາພຣາມກ່າວໄວ້ວ່າ ກັບນຶ່ງ ເທົ່າກັບ ๓,๕๔๐,๐๐๐,๐๐๐ ປີ ຂອງໂລກມະນຸດ ໂດຍອີງຕາມການຄິດໄລ່ ດັ່ງນີ້ :

๑. ກຣິຕຍຸກ ມີກຳນົດ ๔,๓๐๐ ປີທິບ ເທົ່າກັບ ๑,๓๔๓,๐๐๐ ປີມະນຸດ

๔. ໄຕຣດາຍຸກ ມີກຳນົດ ๓,๕๐๐ ປີທິບ ເທົ່າກັບ ๑,๔๗๕,๐๐๐ ປີມະນຸດ

ฉ. ທວາປຣຍຸກ ມີກຳນົດ ๔,๔๐๐ ປີທິບ ເທົ່າກັບ ๓๕๔,๐๐๐ ປີມະນຸດ

๔. ກາລິຍຸກ ມີກຳນົດ ๑,๔๐๐ ປີທິບ ເທົ່າກັບ ๔๓๔,๐๐๐ ປີມະນຸດ

ໂຮມຍຸກທັງ ๔ ເຂົ້າກັນ ຄື ๑๔,๐๐๐ ປີທິບ ຫລື ๔,๓๔๐,๐๐๐ ປີມະນຸດ ເປັນ ๑ ມະຫາຍຸກ. ๔,๐๐๐ ມະຫາຍຸກຈຶ່ງເທົ່າກັບ ๑ ກັບ ຄືເປັນມື້ນຶ່ງຄືນ

ນຶ່ງ ຂອງມະຫາພຣົມ. ເມື່ອຄົບກຳນົດ ๑ ກັບແລ້ວ ມະຫາພຣົມຈຶ່ງເຜົາ ໂລກນີ້ເສັ່ງ ດ້ວຍໄຟຮຽກວ່າ ໄຟປະລັຍກັບ ຫລືໄຟບັນລັຍກັບ ແລ້ວຈຶ່ງ ສ້າງໂລກຂຶ້ນໃໝ່ອີກ.

ก. ກັບຄືນ, ຫວນຄືນ, ຫລົບຄືນ, ຕ່າວຄືນ, ປ່ຽນ, ປີ້ນ, ຜິກປີ້ນ (come back)

ກັບເລົ່າ = ก. ກັບກາຍມາເປັນ, ກັບຄືນມາເປັນ, ກັບຄືນມາ (back again)

ก + ะ + ม

ກັມ = น. ການກະທຳ, ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການກະທຳຂອງຕົນເອງ, ບາບບຸນ (ป. กัมม)

ก + า

ກາ = ก. ໝາຍໄວ້, ຕຣາໄວ້, ກາໄວ້, ໃຊ້ເຄື່ອງໝາຍ ໝາຍສິ່ງໃດສິ່ງນຶ່ງໄວ້ ເພື່ອ ບໍ່ໃຫ້ຫລົງລືມ (mark, cross mark)

น. ๑. ຕຣາໝາຍ, ເຄື່ອງຈ້ຳກາ

๔. ຊື່ນົກຊນິດນຶ່ງ ມີຂົນສີດຳ ຮ້ອງອອກສຽງ "ກາໆ..." (blackbird)

๕. ໜ້ຶ້ມນ້ຳຊນິດນຶ່ງ ມີຖ່ໍ້ຊ້ຶ້ນເທິງ ສຳລັບເທນ້ຳອອກ ເອ້ີນວ່າ ໜ້ຶ້ມກາ (kettle)

กายา = น. ກາຍ, ຮ່າງກາຍ, ຮ່າງຄີງ, ຕົນຕົວ (body)

กาดำ = น. ນົກທີ່ມີຂົນສີດຳ ມັກຮ້ອງອອກສຽງ "ກາໆໆໆ" ຢູ່ສເມີ (crow blackbird)

กาเม = น. ການ, ຄວາມຮັກ, ຄວາມປາຖນາ, ຄວາມຕ້ອງການທາງການາຣົມ, ຄວາມຕ້ອງການທາງເພດສັມພັນ (sexuality)

ก + า + ั

ก้า = ค. ແຂງ, ແຮງ, ແຂງແຮງ, ກ້າຫານ, ບ່ໍຢ້ານ, ตย. ເຫລັກກ້າ, ທະຫານກ້າ

ก. ๑. ເດັດດ່ຽວ, ກ້າຫານ, ตย. ກ້າເຮັດ ກ້າທຳ, ກ້າຕ່ໍສູ້ (strong, fearless)

๔. ປູກເຂ້ົາຈາກເມັດເຂ້ົາ ຫລືປູກຕ້ົນໄມ້ຈາກແກ່ນໝາກໄມ້, ກ້າແນວເຂ້ົາ (grow the rice or any tree, cultivate)

น. ຕ້ົນເຂ້ົານ້ອຍຫາກ່ໍເກີດໃໝ່, ຕ້ົນກ້າ, ເຂ້ົ້າກ້າ (small rice plant)

ก + า + ก

กาก = น. ๑. ເປືອກໄມ້ຫລືເປືອກໝາກໄມ້ ທີ່ເປັນຕ່ອນນ້ອຍໆ (the outside of the

fruits or the seeds)

๔. ຊື່ພຍາດຜິວໜັງຊນິດນຶ່ງ ເຮັດໃຫ້ຄັນ ເອີ້ນວ່າ ກາກ ຫລື ຂີ້ກາກ (eczema, a kind of skin disease)

ກ + ◌ า + ง

ກາງ = ອ. ๑. ຢູ່ເຄິ່ງກາງ, ຢູ່ໃຈກາງ, ຢູ່ເຄິ່ງທາງ ເຊັ່ນ ກາງທາງ, ໃຈກາງ, ສູນກາງ (middle, center)

๔. ຖ້າມກາງບ່ອນເປີດແປນ ເຊັ່ນ ກາງແຈ້ງ, ກາງຄືນ, ກາງແດດ, ກາງລົມ, ກາງຝົນ (open air, open space)

ก. ๑. ຄາດຫວັງຕໍ່, ກາງຕໍ່, ຝາກຄວາມຫບັງໄວ້ກັບ (expect to...)

๔. ພືອອກ, ແຜ່ກວ້າງອອກ ເຊັ່ນ ກາງຈ້ອງ, ກາງຄັນຮົ່ມ, ກາງຜ້າກັ້ງ (extend, expand, pull out, enlarge)

ກາງກາດ = ນ. ຄຳຫຍໍ້ມາຈາກ ' ກາງອາກາດ, ຢູ່ເທິງອາກາດ, ຢູ່ຖ້າມກາງອາກາດ (midair)

ກາງຄືນ = ນ. ເວລາຄ່ຳຄືນ (night, night time)

ก + า + ย

ກາຍ = ນ. ຮ່າງກາຍ, ຕົນຕົວ, ກາຍາ (body)

ก. ຜ່ານ, ຜ່ານກາ, ກາຍໄປ, ກາຍມາ (pass, pass by)

ก + า + ย + ◌่

ກ່າຍ = ก. ໃຊ້ໄມ້ຊີ້ພາດກາງ. ຄ້ຳກັນໄວ້ (across, crossways)

๔. ຈົດ, ຂຽນ, ຂຽນຕາມ, ລອກແບບ, ຮຽນແບບ(copy)

ก + า + ด

ກາດ = ก. ພາດ, ຂວາງ (cross, across, crosswise)

น. ຄຳຫຍໍ້ມາຈາກ ອາກາດ ໃຊ້ໃນການຂຽນກາບກອນ

ก + า + ม

ກາມ = น. (ป. กาธ) ວຽກ, ງານ, ໜ້າທີ່

(ป. กาล) ເວລາ, ຄັ້ງ, ເທື່ອ

ก, ປາດອ້ອມຮອບງ່ຳໄມ້ເພື່ອການນຳເອົາໄປປູກເປັນຕົ້ນໃໝ່

ค. ๑. ຄຳນຳໜ້າກິຣິຍາເພື່ອເຮັດໃຫ້ຄຳກິຣິຍານັ້ນປ່ຽນເປັນຄຳນາມ ເຊັ່ນ ການກິນ, ການນອນ, ການໄປ, ການມາ.

๔. ຄຳນຳໜ້າຄຳນາມ ທີ່ຫຍໍ້ມາຈາກການຕັດຄຳກິຣິຍາອອກ ເຊັ່ນ

ກາມບ້ານ = ກາມເຮັດວຽກຢູ່ກັບບ້ານ (ກາມເຮັດວຽກຢູ່ບ້ານ)
ກາມເມືອງ = ກາມເຮັດວຽກຂັ້ນເມືອງ (ກາມເຮັດວຽກຢູ່ເມືອງ)
ກາມຄັງ = ກາມເຮັດວຽກກ່ຽວກັບຄັງເງິນ

ກ້ານ = ນ. ພາກສ່ວນຍາວໆຢູ່ກາງຂອງໃບໄມ້ ຫລືຢູ່ຕໍ່ຈາກຂໍ້ນຂອງໝາກໄມ້ ເຊັ່ນ ກ້ານກ້ວຍ, ກ້ານພ້າວ, ກ້ານໝາກນຸ້ຍ, ກ້ານໝາກມ່ວງ

ກ. ລ່າເນື້ອຫລືຫາປາດ້ວຍວິທີເຍືອງໂຄມໄຟຊອກຫາສັດໃນເວລາກາງຄືນ

ກ + າ + ບ

ກາບ = ນ. ๑. ເປືອກຫລືກີບໂອບລຳຕົ້ນໄມ້ ດອກໄມ້ຫລືໝາກໄມ້ ເຊັ່ນ ກາບກ້ວຍ, ກາບພ້າວ, ກາບດອກບົວ

๔. ສິ່ງຂອງທີ່ມີຮູປພັນຄ້າຍຄືກາບດອກໄມ້ ເຊັ່ນ ກາບແກ້ວ, ມະນີກາບ

๓. ຊື່ເຮືອຊນິດນຶ່ງ ເອີ້ນວ່າ ເຮືອກາບ

๔. (ສ. ກາພຍะ) ຄຳກະວີ, ໜັງສືທີ່ຂຽນຂຶ້ນຢ່າງມີລະບຽບກົດແທນໃນການສັມຜັດຄຳ ໃນພາສາລາວ ກາບໝາຍເຖິງຄຳກອນປะເພດນຶ່ງ ແຖວນຶ່ງມີ ๗ ຄຳ ຄຳສຸດທ້າຍຂອງແຖວຕ້ອງສັມຜັດກັບຄຳທີ ๓ ຂອງແຖວຕໍ່ໄປ ເຊັ່ນ ກາບໝາບັກແຫລ່ວ :

ບັດນີ້ ຂ້ອຍຈະເວົ້າ — ເລື້ອງກາບສຸນັກ
ບັກແຫລ່ວຄັກ — ເປັນຊື່ຂອງມັນ
ໝາສຳຄັນ — ເປັນໜ້າຮັກໃຄ່
ຂ້ອຍລ້ຽງໄວ້ — ເອົາເຂົ້າໃຫ້ກິນ
ສຸດຖວິນ — ໝາດີຫາຍາກ
ຄົນອື່ນປາກ — ມາໃກ້ເຮືອນຊານ
ມັນຫะຍານ — ຫອນດັງໂດດໃສ່
ເຂົ້າໄປໃກ້ — ທຳທ່າຈะກັດ
ຄັນເຫັນສັດ — ຫລີຄົນໃນບ້ານ
ມັນບ່ຕ້ານ — ຫອນເທົ່າແມວໃດ
ນອນຕາໃສ — ແນມດູເປ່ຳໆ

ກ. ຍົກນິ້ວນົບແລ້ວກົ້ມຫົວລົງເອົາມືແຕะພື້ນ, ปะນົມມືນົບແລ້ວກົ້ມລົງກາບ

ກ + າ + ມ

ກາມ = ນ. ຄວາມຮັກ, ຄວາມປາຖນາທາງເພດ, ຄວາມຮູ້ສຶກທາງເພດ, ຕັນຫາຣາຄະ

ກາມເທບ = (ກາມມະເທບ) ນ. ເທພເຈົ້າແຫ່ງຄວາມຮັກ, ເທພເຈົ້າທີ່ໃຫ້ຄວາມສຸກທາງເພດ

ก + า + อ + ่

ก่າอ = ก. ເວົ້າໃນພິທີການໃດນຶ່ງ, ເວົ້າມີເນື້ອຫາສຳຄັນ ເຊັ່ນ ก่าอคำปาสัย, ผะพุทธิงชิงก่าสไอ้อ่า "ติมเปันที่เพิ่งของติม"

ก่าอถ้อย = ก. ก่าอคอาม, ເວົ້າດ້ວຍຄຳເວົ້າທີ່ມີຄວາມໝາຍຈະແຈ້ງ

ก่าอหล้ม = ก. ເວົ້າหล้มเวົ້าหิอ, ເວົ້າแบบม่อมชื่ม บ่ຈິງຈັງ ບ่ເປັນทางการ

ก + ิ

กิเลด = น. (ป. กิเลส) (อ่าน กิเทลด) ເຄື່ອງทำใจให้เสี้าหมอง, ความยากในกาม, ความต้องการทางเพด

ก + ิ + ง + ่

กิ่ง = น. ง่า, ง่าไม้น้อย, พากส่วนน้อยๆที่แด่ออกจากลำต้นไม้ ติมติอ หลิส่วนใหย่ของสิ่งมดสิ่งนึ่ง เชั่น กิ่งไม้, กิ่งแก้อ, กิ่งคำ

๔. ลักสนะนาม ธงกะของอันใดอันนึ่งแยกออกจากคู่ของมัน หลือของที่อยู่โดดด่วอ เชั่น เกิบกิ่งขอา, เกิบกิ่งซ้าย, เกิบกิ่งนึ่ง, ก้องแขนกิ่งนึ่ง

กิ่งไม้ = น. ง่าไม้น้อย

ก + ิ + ง + ้

กิ้ง = ก. ล่วมไหลไปตามพื้น, หมุนปิ่นไปตามพื้นพวง

ก + ิ + ม

กิน = ก. ๑. ธับปะทาน, สเอีย (ธาซุาสับ), สัน (คำเอ้ากับพระสิง), เอ๋าอาหานเข้าท้อง, หย้ำอาหานแล้อกืนลิงท้อง

๔. ปากลอง เชั่น กินเมือง = ปากลองเมือง

กินเข้า = ก. กินอาหานที่มีเข้าเปันหลัก

กินสาม = ก. กินสามผิด, กินของเปันผิด, กินยาเบื่อ

กินหาง = ก. สำนอนมาจาก ชื่เกมการนหล้มในสมัยก่อน เอิ้นอ่าเกม

---

xะ (ั), xา, ิ, ี, ึ, ื, ุ, ู, เxะ (เั), เx, แxะ (แั), แx, โxะ (ิ), โx, เxาะ (ัอ), ่ (xอ), เิ, เี, เัยะ (ัย), เัย (xย), ิอะ (ัอ), ิอ (อ), เืออ, เืือ, ไx, ใx, ำา, เิา.

"ເສືອກິນຫາງ(ຕົນເອງ)"

ກ + ◌ິ + ນ + ◌่

ກິ່ນ = ນ. ຂອງທີ່ສັມຜັດໄດ້ທາງດັງ, ສິ່ງທີ່ຮູ້ຈັກໄດ້ດ້ວຍດັງ

ກ + ◌ີ

ກ + ◌ີ + ບ

ກີບ = ນ. ຂອງທີ່ມີລັກສນະເປັນແຜ່ນໂກບບາງໆ ເຊັ່ນ ກີບດອກບົວ, ເງິນກີບເກົ່າ

ນ. ຊື່ເງິນປະຈຳຊາດລາວ ๑ ກີບ ເທົ່າກັບ ๑๐ ບີ້ ແລະເທົ່າກັບ ๑๐๐ ອັດ

ກ + ◌ຶ

ກ + ◌ຶ

ກ + ◌ຶ + ນ

ກຶນ = ກ. ເຮັດໃຫ້ຂອງກິນລົງໄປໃນທ້ອງ ຕົວຢ່າງ ຫຍ້າອາຫານແລ້ວກຶນລົງທ້ອງ

ກ + ◌ຸ

ກ + ◌ຸ + ມ

ກຸ່ມ = ກ. ໃຊ້ແຮງແຂນບີບຮັດ, ໃຊ້ກຳລັງກາຍກອດຮັດບໍ່ໃຫ້ຫລຸດໜີອອກໄດ້

ກ + ◌ຸ + ມ + ◌ັ

ກຸ້ມ = ກ. ๑. ປົກຄຸມໄປທົ່ວ ເຊັ່ນ ໄຟລຸກກຸ້ມ, ຄວັນກຸ້ມ

๔. ອຸກໃຈ, ມີແນວຄິດບໍ່ດີສຸມຢູ່ໃນໃຈ, ກຸ້ມໃຈ

๕. ສາມາດຄຸ້ມຄອງການຢູ່ກິນໄດ້... ເຊັ່ນ ຂ້ອຍກຸ້ມຕົນເອງ

ອ. ๑. ຕລອດຮອດ, ທົ່ວເຖິງ, ພຽງພໍສຳລັບ ເຊັ່ນ ປີນີ້ມີເຂົ້າກຸ້ມກິນ, ກຸ້ມຢູ່, ກຸ້ມກິນ, ກຸ້ມເດືອນ, ກຸ້ມປີ.

๔. ປົກຄຸມເຕັມໄປໝົດ ເຊັ່ນ ເມກກຸ້ມ, ກຸ້ມຟ້າກຸ້ມຝົນ.

---

xะ (◌ั), xา, ◌ิ, ◌ี, ◌ึ, ◌ื, ◌ุ, ◌ู, เxะ (เ◌ั), เx, แxะ (แ◌ั), แx, โxะ (◌ิ), โx, เxาะ (◌ั◌อ), ◌่ (xอ), เ◌ิ, เ◌ี, เ◌ั◌ย (◌ั◌ย), เ◌ั◌ย (x◌ย), ◌ิอะ (◌ัอ), ◌ิอ (อ), เ◌ือ, เ◌ือ, ไx, ใx, ◌ำ, เ◌ิา.

น. ๑. ชื่ไก่ชนิดนึ่งต้อน้อยๆปุ้มๆหางสั้น เอิ้นว่า ไก่กุ้ม
๔. ชื่กองเข้าเปือกที่ฟาดเอาเฟืองออกแล้อ เอิ้นว่า กุ้มเข้า

ก + ว

ก + ว + ด

กูด = ก. ขัดท้ายเรือ โดยกานบังคับด้อยหางเสือหลีไม้ขัดท้าย
น. ๑. ไม้สำลับขิดท้ายเรือใหย่, หางเสือเรือ
๔. ผักชนิดนึ่ง ก้านยาอใบง่ขอดเข้ากัน
ค. ง่, ขิดก้งอเข้ากัน เฆ่น ผิมกูด

กูนา = ก. (ป. กะธุนา) อีดู, อีดูติม, เมดตา, สิงสาน
น. ถอามเมดตา, ถอามสิงสาน, ถอามอีดู

ก + เวะ

เวะ + ก +ง

เก้ง = ก. ถาดถะเม, ถาดหมาย, กะอ่า, ถืดอ่า, หอ้งไอ้อ่า
น. ชิง, เถื่องห้างเอากะต่ายหลีนิก สานเป้นตาด้อยเชือกป่หลีป่าม

เก้งห่ำ = ก. ถาดหมายต่ำ, หอ้งกางต่อ่า (เก้งห่ำน้ำ = ถาดหมายอ่าน้ำจะ...)

ก + เว

เว = ค. ชื่อ, โลเล, บ่ดิ,
น. ชื่ากานหลิ้นไพ้แมอนึ่ง เอิ้นว่า ไพ้เว
ก. ทับถิม, ริ่มให้ฟ้าม, ริ่มรู่

ก + เ + ด

เวด = น. ๑. (ป. เวสา) ผิม
๔. ชื่ต้นไม้ชนิดนึ่ง ลำต้นมีหนาม มิดอกดิกหนา เอิ้นว่า ต้นเวด
ฉ. ชื่ดาอม่อยที ฉ ในตำธาบูธาม เอิ้นว่า ดาอพธะเวด,

xะ (ว), xา, ิx, ีx, ึx, ืx, ุx, ูx, เxะ (เว), เx, แxะ (แว), แx, โxะ (ิx), โx, เxาะ (วอ), ่x (xอ), เิx, เีx, เวูะ (วูว), เวูว (xว), ิxอะ (วอ), ิxอ (อ), เิxอ, เีxอ, ไx, ใx, ำา, เีxา.

ດາວຫາງ, ດາວສະເດັດ

ກ + ◌ະ

ກ + ◌

ກ + ◌ + ◌่

ແກ່ = ຄ. ๑. ເຖົ້າ, ຊະຣາ, ມີອາຍຸຫລາຍ

๔. ເກົ່າ (ຂອງແກ່), ເຂັ້ມ (ສີແກ່), ຮ້ອນຫລາຍ (ແດດແກ່), ໄດ້ຜ່ານມາຫລາຍ (ແກ່ພັນສາ)

ກ. ເຄື່ອນຍ້າຍສິ່ງຂອງ ໂດຍຜູ້ເຄື່ອນຍ້າຍຢູ່ທາງໜ້າສິ່ງຂອງ, ດຶງ, ລາກ

ອ. ແມ່ນຂອງ, ເປັນຂອງ ເຊັ່ນ "... ໄດ້ແກ່ທ່ານ..."

ກ + ◌ + ◌้

ແก้ = ก. ๑. มาย, มายออก, แก้ไข, เธัดให้หลุดออกจากพันทะนานผูกมัด, ปะติเสด, ตอบคำถามให้กะจ่างแจ้ง

๔. ป้อพยาด (ยาแก้ = ยาป้อพยาด, หมอแก้ = หมอป้อพยาด),

ก + ◌ + ม + ◌่

แก่น = น.. ใจกาง, ของที่อยู่ทางในสุด เช่น แก่นจัน = พากส่อนที่อยู่ใจกาง ของลำต้นไม้จัน, แก่นเขาวิ๋ = ส่อนที่อยู่ในใจกานของเขาวิ๋ไม้.

น. แก่นหมากไม้, ส่อนที่อยู่ทางในของหมากไม้สุก ที่สามาดแตกออก เป้นหน่อแนอต้นไม้ใหม่ได้ ติอย่าง แก่นหมากมี้, แก่นหมากม่อง, แก่นหมากขาม, แก่นหมากขวบ, แก่นหมากละมุด

ค. ๑. แข็ง, แขน็น, หน็น,

๔. ดิ, ปะเสิด

ก. ล้ำ, เถียง, ล้ำเถียง, ถุ้น, ถุ้นเถียง, แกล่น, รู้จักดิ

---

xะ (x◌ั), xา, x◌ิ, x◌ี, x◌ึ, x◌ื, x◌ุ, x◌ู, เxะ (เx◌ั), เx, แxะ (แx◌ั), แx, โxะ (x◌ิ), โx, เxาะ (x◌ัอ), x◌่ (xอ), เx◌ิ, เx◌ี, เx◌ัวะ (x◌ัว), เx◌ัว (xว), x◌อะ (x◌ัอ), x◌อ (อ), เx◌ือ, เx◌ือ, ไx, ใx, x◌ำ, เx◌า.

ແກ່ນແກ້ວ = ນ. ແກ້ວສິດ ຫລືແກ້ວທີ່ບໍ່ມີຫຍັງປົນ, ແກ້ວດີ, ແກ້ວປະເສີດ

ແກ່ນຈັນ = ນ. ໃຈກາງຂອງລຳຕົ້ນໄມ້ຈັນ

ແກ່ນທັມ = ນ. ທັມມະອັນປະເສີດ

ກ + ◌ແ + ມ

ແກມ = ກ. ປົນເຂົ້າກັບສິ່ງອື່ນ, ປົນກັນ, ເຂົ້າກັນ, ຢູ່ນຳກັນໄດ້

ອ. ຕາງ, ໄປນຳກັນ (ຫຍິກແກມຫຍອກ = ຫຍິກຕາງຫຍອກ)

ກ. ອາສັຍຄົນອື່ນ, ຫລອນເພິ່ງຄົນອື່ນ, ແອ້ມແປະ

ກ + ◌ແ + ມ + ◌ັ

ແກ້ມ = ກ. ກິນກັບ, ກິນຂອງຫລາຍຢ່າງເຂົ້າໄປພ້ອມກັນ (ແກ້ມເຫລົ້າ = ກິນກັບເຫລົ້າ, ຂອງແກ້ມ = ຂອງກິນກັບອາຫານຢ່າງອື່ນ)

ນ. ຊີ້ນແລະໜັງທັງສອງຝ່າຍ ທີ່ຢູ່ລະຫວ່າງກາງຂອງຕາຄາງຫູແລະດັງ

ກ + ◌ແ + ອ

ແກວ = ນ. ๑. ວົງດນາມ (ປະເທດແກວ = ປະເທດວົງດນາມ), ຊື່ຄົນຊາດກຶງ ຫລື ກາວຈິ ຫລືວົງດນາມ.

๔. ຊື່ຂອງມັນຊນິດນຶ່ງ ເອີ້ນວ່າ ມັນແກວ ຫລືມັນດ້າງ

ກ + ◌ແ + ອ + ◌ັ

ແກ້ວ = ນ. ๑. ຫີນແຂງແລະໃສ ຊ່ອງເຫັນທາງໃນໄດ້ ໄດ້ແກ່ແກ້ວຈຳພວກຕ່າງໆ ຮວມທັງ ເພັດ ພອຍ, ຂອງດີມີຣາຄາ, ຂອງມີຄຸນຄ່າ, ຂອງປະເສີດ

๔. ຂອງທີ່ຫລໍ່ຫລອມດ້ວຍຊາຍຂາວ ມີລັກສນະສ່ອງໃສ ແຂງແຕ່ແຕກງ່າຍ ມີລັກສນະຮູບປະພັນຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ຫມາ ບາງ ກົ້ມ ແປ ໆລໆ

๕. ຊື່ຣາກໄມ້ໃຫຍ່ ທີ່ຢູ່ຕ່ຳຈາກໃຈກາງຂອງເຫງົ້າຊື່ລົງດິນ ເຮັດໃຫ້ຕົ້ນໄມ້ຕັ້ງໝັ້ນຢູ່ໄດ້

๔. ຊື່ນົກຊນິດນຶ່ງ ມີຂົນສີຂຽວ ສີບປຸ້ມໃຫຍ່ ເອີ້ນວ່າ ນົກແກ້ວ, ສ່ວນນົກແກ້ວສາລິການັ້ນມີຂົນສີດຳ ຕ້າງຫູສີເຫລືອງ ສາມາດຮຽນເວົ້າພາສາຄົນໄດ້

---

xะ (xั), xา, xิ, xี, xึ, xื, xุ, xู, เxะ (เxั), เx, แxะ (แxั), แx, โxะ (xิ), โx, เxาะ (xัอ), xุ (xอ), เxิ, เxี, เxัยะ (xัย), เxัย (xย), xิอะ (xัอ), xิอ (อ), เxือ, เxือ, ไx, ใx, xำ, เxา.

ກ + ◌ະ

ກ + ◌ະ + ກ

ກົກ = ກ. ປົກຫຸ້ມ, ປົກຕຸ້ມ, ຕຸ້ມໄອ້

ນ. ຕົ້ນໄມ້,

ຄ. ດັ້ງເດີມ, ເລີ້ມຕົ້ນ, ກ່ອນໜຸ່ມ, ຕຳອິດ, ທຳອິດ, ຫົວທີ (ລູກກົກ = ລູກຜູ້ເກີດກ່ອນໜຸ່ມ), ອ້າຍກົກ = ອ້າຍຜູ້ໃຫຍ່ກວ່າໜຸ່ໃນບັນດາອ້າຍນ້ອງດຽວກັນ

ກົກເຄົ້າ = ນ. ຕົ້ນກຳເນີດ, ຕົ້ນຕໍ, ຜູ້ທຳອິດ, ສິ່ງທຳອິດ

ກ + ◌ະ + ງ

ກົງ = ຄ. ๑. ວົງ, ວົງນົນ, ວົງນົນໜຸນອ້ອມຕົນເອງໄດ້ ເຊັ່ນ ກົງກັນ-ກົງກອງນ

๔. ຕຣົງ, ຕົງ, ຊື່, ບໍ່ຄົດ, ບໍ່ງໍ, ບໍ່ບ້ຽວ

ກ + ◌ະ + ด

ກົດ = ກ. ๑. ຂົ່ມ, ຂົ່ມລົງ, ຍູ້ລົງ, ຍັ່ນ, ຍັ່ນລົງ, ໃຊ້ແຮງດັນລົງ

๔. ຂຽນ, ກຳນົດ, ກຳນົດໄອ້, ບົ່ງໄອ້

ນ. ๑. ຂໍ້ບັງຄັບ, ກົດລະບຽບ, ຂໍ້ຫ້າມທີ່ບົ່ງໄອ້ບໍ່ໃຫ້ເຮັດ

๔. ຊື່ປາໜັງຊນິດນຶ່ງ ມີໜວດ ມີງ່ຽງແຫລມ ຫົວໃຫຍ່ເປ ປາກກ້ຳ

๕. ຊື່ນົກຊນິດນຶ່ງ ມີສອງປະເພດ ເອີ້ນວ່າ ນົກກົດປີດ ແລະນົກກົດຮ່ອຍ

ກ + ◌ະ + ม

ກົນ = ນ. ๑. ການລອງຕາ, ອຸບາຍ, ການເຮັດໄຫ້ຫລົງເຊື່ອວ່າເປັນຈິງຫລືແມ່ນແທ້ ຫລົ້ນກົນ = ການສະແດງໃຫ້ຫລົງເຊື່ອ (ป. กล)

๔. ເຄື່ອງຈັກ, ເຄື່ອງຍົນ ກົນໄກ

ກົນ-ລະ-ຫົນ = ເບິ່ງ ກົລຫົນ

ก + ◌ะ + ม + ◌ั

ກົ້ມ = ກ. ເຮັດໄຫ້ພາກສ່ວນເທິງຂອງຮ່າງກາຍຫລືຫົວ ຕ່ຳລົງ, ກົ້ມຂາບ

ก + ◌ะ + ล + ห + ◌ะ + ม

ກົລຫົນ = (ກົນ-ລະ-ຫົນ) **(ຄຳ ສະກົດພິເສດທາງຄຳ)**

ຄ. ສັບສົນ, ວົນວາຍ, ວຸ້ນວາຍ, ຫຍຸ້ງຍາກ

---

x◌ะ (x◌ั), x◌า, x◌ิ, x◌ี, x◌ึ, x◌ื, x◌ุ, x◌ู, เx◌ะ (เx◌ั), เx, แx◌ะ (แx◌ั), แx, โx◌ะ (x◌ิ), โx, เx◌าะ (x◌ั◌อ), x◌ฺ (x◌อ), เx◌ิ, เx◌ี, เx◌ั◌ย (x◌ั◌ย), เx◌ั◌ว (x◌ว), x◌อะ (x◌ัอ), x◌อ (อ), เx◌็อ, เx◌ือ, ไx, ใx, x◌ำ, เx◌ิา.

ກ + ↄxາะ

ເกาะ = ก. ติดต่อเข้ากันด้อยสิ่งที่เป็นฮ่, ติดต่อกัน

ค. ๑. คาติดต่อกัน, ห้อยติดต่อกัน, ก่ายอ้อยกัน

๔. สั่งใช้มาหา เช่น หมายเกาะ = จิดหมายหลือคำสั่งใช้มาหา

น. ๑. ฮ่, ฮ่เกาะ

๔. ดอน, ดอนกางแม่น้ำ

๖. เถื่องป้องกันอาอุด, เถื่องที่ยิงบ่เข้า ฟันบ่เข้า เช่น เสื้อเกาะ = เสื้อป้องกันมิด (ฟันบ่เข้า หลือปืน (ยิงบ่เข้า) ธิดเกาะ หลือธิดหุ้มเกาะ = ธิดป้องกันอาอุดปืน (ยิงบ่เข้า)

ก + x̀

กำ = ส. ๑. คำสัพนามนำหน้า ใช้ยั้งยืนคำอยู่ทางหลังอ่ามีถอามเป็นไปได้ถือกัน เช่น กำได้ = ได้ถือกัน (กินกำได้ บ่กินกำได้)

๔. จึ่ง, เลย ดั่งใน "ไฟกำลุกอึบไหม้...", "กำบ่ลุลาบส้าง..."

น. เหง้า, สุม เหง้าต้นไม้ที่เกิดจุ้มกันอู่ เช่น กำไผ่, กำก้อย, กำอ้อย, กำขิง, กำฮ่า

กำก๋อ = จึ่งย้าม, เลยย้าม

กำจึ่ง = เลย, ดั่งนั้นเลย...

กำอ่าง = บ่เป็นหยัง, กะย่า

กำใช่กาม = บ่แม่นฮองที่เป็นอวยกกาม, บ่เป็นปโยดเลย, บ่ถอม, บ่สิมถอม

กำยา = คำเอ้าบูธาม หมายเถิง กำย่า, กำบ่แม่นอ่า

กำยัง = ยังได้

กำดาย = โดยเปล่า, โดยบ่ได้

กำดายแล้อ = กำบ่มิหยังแล้อ

---

xะ (x̌), xา, x̂, x̌, x̂, x̌, x̯, x̱, ↄxะ (ↄx̌), ↄx, ↄↄxะ (ↄↄx̌), ↄↄx, ↄxะ (x̌), ↄx, ↄxาะ (x̌ə), x̀ (xə), ↄx̂, ↄx̌, ↄx̌ɟะ (x̌ɟ), ↄx̌ɟ (xɟ), x̌oะ (x̌o), x̌o (o), ↄx̂ə, ↄx̌ə, ไx, ใx, x̀า, ↄx̌า.

ກໍດີ = ກະດີ

ກໍຕາມ = ເຖິງແມ່ນວ່າ, ກະຢ່າ

ກໍດີຖ້ອນ = ກະຢ່າຖ້ອນ

ກໍຫໍ່ = ກໍແຕ່, ກະຍ້ອນ

ກໍບໍ່ = ກະບໍ່

ກໍເປັນ = ເປັນໄດ້ຄືກັນ

ກໍຢ່າ = ກະຢ່າ

ກໍຢ່າແລ້ອ = ກະຢ່າແລ້ອ

ກໍເລີ່ = ກໍເລີຍ

ກໍຫາກ = ກະຫາກ

ກ + ◌ ◌ + ◌ ◌

ກໍ່ = ກ. ๑. ສ້າງ, ສ້າງສາ, ສ້າງແປງ, ເຮັດໃຫ້ໃຫຍ່ຂຶ້ນ ສູງຂຶ້ນ
๔. ຕັ້ງຕົ້ນ, ຕັ້ງເຄົ້າໃໝ່, ເລີ້ມຕົ້ນເຮັດອັນໃດອັນນຶ່ງ
ນ. ຊື່ໝາກໄມ້ຊນິດນຶ່ງ ນ່ອຍນ້ອຍ ປ້ອມໆເປືອກແຂງ ນອນທາງໃນກິນໄດ້ ມີຣິດມັນ

ກໍ່ຕັ້ງ = ກ. ສ້າງຕັ້ງ, ເລີ້ມຕົ້ນເຮັດສິ່ງໃດສິ່ງນຶ່ງ, ເຮັດຂຶ້ນມາຫລືສ້າງຂຶ້ນມາ

ກ + ◌ ◌ + ງ

ກອງ = ນ. ๑. ເຄື່ອງດົນຕຣີ ທາງໃນໂກນ ມີແຜ່ນໜັງອັດສຖລັບຕີໃຫ້ມີສຽງກ້ອງດີ
๔. ຂອງຢູ່ຮອມກັນເປັນຈຸ້ມດຽວກັນ ເຊັ່ນ ກອງຫີນ ກອງຊາຍ ກອງເຂົ້າ
ກ. ๑. ຕອງ, ກັ່ນ, ກັ່ນກອງ, ໄຈ້ແຍກເອົາແຕ່ເນື້ອແທ້ຂອງສິ່ງໃດສິ່ງນຶ່ງ
๔. ເອົາຂອງມາຮອມກັນຢູ່ບ່ອນດຽວກັນ
ຄ. ເປັນໝວດ, ເປັນໝູ່, ເປັນຈຸ, ເປັນນ່ອຍ, ເປັນກອງໆ
ກອງທັບ = ໝົດໝູ່ທະຫານຮອມເຂົ້າກັນ,
ກອງພັນ = ທະຫານຈຸນຶ່ງຫລືກຸ່ມນຶ່ງທີ່ມີຈຳນວນ ๑๐๐๐ ຄົນ
ກອງກາງ = ເອົາສິ່ງຂອງຂອງທຸກຄົນມາຮອມໄວ້ບ່ອນດຽວກັນ

ກ + ◌ + ງ + ◌

ກ່ອງ = ກ. ๑. ໂຄ້ງລົງທາງລຸ່ມ, ຕ່ຳລົງລຸ່ມເປັນແນວທາງໂຄ້ງຈາກປາຍຫາກົກ
๔. ດຶງຫລືຈ່ອງໃຫ້ໂຄ້ງລົງມາ
ຄ. ໂຄ້ງ, ກົ່ງ, ກົ່ງລົງມາ
ນ. ພາຊະນະ, ເປັນມ່ອຍເປັນແອບ ເຊັ່ນ ກ່ອງເຂົ້າ

ກ + ◌ + ๑

ກອ๑ = ກ. ໃຊ້ແຂນໂອບອ້ອມຮອບຕົນຕໍ່ຂອງຄົນອື່ນ, ໂອບອ້ອມ, ໂອບຮັດ
ດ້ວຍແຂນ ຫລືດ້ວຍສິ່ງຂອງທີ່ເປັນເສັ້ນ ເປັນລຳຄື່ແຂນ

ກ + ◌ + ນ

ກອນ = ນ. ๑. ບົດກະອີ, ບົດປະພັນທີ່ມີສັນຜັດ, ບົດຂຽນທີ່ມີລະບຽບໃນການສັນຜັດ
๔. ໄລສຳລັບອັດປະຕູ, ໄລອັດກະແຈ
๕. ແຂນ, ຣາຊາສັບເວົ້າວ່າ ພຣະກອນ

ກ + ◌ + ນ + ◌

ກ່ອນ = ອ. ๑. ອອກໜ້າ, ຢູ່ທາງໜ້າ, ນຳໜ້າ, ກາຍ
๔. ເທົ່າ, ເທົ່ານານ, ດົນນານມາແລ້ວ, ດົ້ງເດີ່ມ, ປ່ານມາແລ້ວ
๕. ບົດດຽວ ເຊັ່ນຄຳວ່າ "ຟ້າວກ່ອນ" ແມ່ນຄຳສຳນວນ ຫຍໍ້ມາຈາກ
"ຖ້າເຈົ້າຟ້າວກະໄປກ່ອນ..." ມີຄວາມໝາຍວ່າ
"ຄົນເຈົ້າບໍ່ຟ້າວແທ້ໆ ກະຖ້າຂ້ອຍແດ່ບຶດນຶ່ງ", "ຖ້າຂ້ອຍແດ່ບຶດນຶ່ງ",
"ບຶດນຶ່ງເດີ້", "ບຶດນຶ່ງ", ຫລື "ບຶດດຽວ"

ກ + ◌ + ນ + ◌

ກ້ອນ = ຄ. ຄຳນຳໜ້ານາມ ບອກລັກສນະເປັນອັນນຶ່ງອັນດຽວກັນ ເຊັ່ນ ກ້ອນຫີນ,
ກ້ອນແກ້ວ, ກ້ອນເຂົ້າໜົມ
ນ. ຂອງທີ່ເປັນຕ່ອນດຽວກັນ, ຂອງທີ່ໂຮມເຂົ້າກັນເປັນອັນນຶ່ງອັນດຽວກັນ

ກ + ◌ + ບ

ກອບ = ກ. ๑. ໂຮບເອົາບາດດຽວ, ເອົາບາດດຽວຫລາຍອັນ, ເອົາຫລາຍຢ່າງພ້ອມກັນ

๔. ใช้สองมือโกบเข้ากันเพื่อเอาสิ่งใดสิ่งนึ่ง

ม. มาดตาอัดแหกสิ่งของแบอนึ่ง ใช้ในสมัยบูธาน

๑ ກອบ เท่ากับ ๔ ກ้ำ (๑ ກ้ำ เท่ากับของอยู่ในมือเต็มกำมือนึ่ง)

ก + ◌่ + ม + ◌่

ก่อม = ก. ๑. ออยเด็กน้อยให้มอมหลับ, ออยให้มอมหลับไอ, เธัดให้ออม ซอมยากมอมหลับ

๔. เข็นเส้นผ้ายหลือเส้นใหมให้เข้ากัน (ก่อมผ้าย หลิ ก่อมใหม)

ก่อมมอม = ก. ออยหลือเธัดให้มอมหลับไอ

ก + ◌่ + ม + ◌้

ก้อม = ค. ๑. สั้น, พันปุ้มเข้ากัน เซุ่น นิหามก้อม, ไก่หางก้อม

๔. อันนึ่ง เซุ่น กะบองก้อมนึ่ง (กะบอง ๑๐ ก้อมเท่ากับ ๑ มัด)

ก + เ◌ิ

ก + เ◌ิ + ง + ◌่

เก่ง = ค. เท่าหงมกัน, สเมอกัน, สิมดูนกัน

ก + เ◌ิ

เกิ = น. ๑. หมู่, เพื่อน, มิด, สะหาย, ส่งอ

๔. คำได้มาจากพาสาฝรั่ง Coeur แปอ่า หัอใจ หมายเถิงกุ่ม ของไพ้หัง ๑ฉ ติอ ที่มีธูบหัอใจ

ก + เ◌ิ + ◌้

เก้ = ค. ติกสะเงี้, ติกละม่า, ติกตะลึง, ยุดซะงัก

ก + เ◌ิ + ย

เกีย = น. ๑. ไม้หลือเถื่องสำลับยงบขึ้นบ่อนสูง หลือลิงบ่อนต่ำกอ่า เซุ่น เกียซ้าง = ไม้สำลับยงบเพื่อปีนขึ้นเหิงหลือลิงจากหลังซ้าง

---

x◌ะ (◌ั), x◌า, ◌ิ, ◌ี, ◌ึ, ◌ื, ◌ุ, ◌ู, เx◌ะ (เ◌ั), เx, แx◌ะ (แ◌ั), แx, โx◌ะ (◌ิ), โx, เx◌าะ (◌ัอ), ◌่ (xอ), เ◌ิ, เ◌ี, เ◌ัง◌ะ (◌ัง), เ◌ัง (xง), ◌ิอะ (◌ัอ), ◌ิอ (อ), เ◌ือ, เ◌ือ, ไx, ใx, ◌่า, เ◌ิา.

๔. ຕັ່ງໜ້າພຽງ ເພື່ອຢຽບຂຶ້ນລົງຍານພາຫະນະ

๕. ເຊັ່ງຕ່ຳ, ຊານນ້ອຍ, ຊານເຮືອນທາງໜ້າທີ່ມີຫລັງຄາ

ກ + ເ◌ິ + ด

ເກີດ = ກ. ๑. ອອກລູກ, ຄອດລູກ, ກຳເນີດ, ໃຫ້ກຳເນີດລູກ

๔. ມີຂຶ້ນມາ, ເປັນຂຶ້ນມາ, ສະແດງຕົວອອກມາ

ເກີດແຕ່ນ້ອຍ = ຕັ້ງແຕ່ອາຍຸຍັງນ້ອຍເປັນຕົ້ນມາ, ເປັນມາແຕ່ອາຍຸຍັງນ້ອຍ

ກ + ◌ັ◌ຽ◌ะ

ก + ◌ั◌ว

ก + ◌ั◌ว + ว + ◌้

ກ້ຽງ = ຄ. ๑. ສະອາດ, ບໍ່ເປື້ອນເປິ, ງາມແບບສະອາດ

๔. ນິ່ມ, ບໍ່ຊາ, ບໍ່ມີຕຸ່ມມີຕາ, ພຽງກັນດີ

๕. ໝົດສ້ຽງ, ບໍ່ເຫລືອ, ບໍ່ຍັງ, ແປນ

ม. ຊື່ຕົ້ນໄມ້ ໜາກໄມ້ ຊນິດນຶ່ງ ໜາກກົມ ເປືອກກ້ຽງພຽງດີ

ກ້ຽງແຕ່ລົ້ນ = ເອົ້າເກັ່ງ, ໄດ້ແຕ່ເອົ້າ, ເອົ້າໄດ້ໝົດທຸກຢ່າງ

ก + ◌ั◌ว + อ + ◌้

ກ້ຽອ = ก. ๑. ເອົ້າຫລືເຮັດໃຫ້ຄົນອື່ນຮັກຫລືຕາຍໃຈນຳ

๔. ພັນອ້ອມໆເປັນຮອບໆໄປ, ພັນ, ພັນອ້ອມຮອບ, ຜູກພັນ

ก + ◌ิ◌อ◌ะ

ก + ◌ิ◌อ

ກິອ = ก. ຢ້ານ

ກິອຢ້ານ = ก. ຢ້ານຫລາຍ

ກິອແຕ່ = ก. ຢ້ານແຕ່

ก + ◌ิ◌อ + ◌้

---

x◌ะ (◌ั), x◌า, ◌ิ, ◌ี, ◌ึ, ◌ื, ◌ุ, ◌ู, เx◌ะ (เ◌ั), เx, แx◌ะ (แ◌ั), แx, โx◌ะ (◌ิ), โx, เx◌าะ (◌ั◌อ), ◌ำ (x◌อ), เ◌ิ, เ◌ี, เ◌ั◌ย◌ะ (◌ั◌ย), เ◌ั◌ย (x◌ย), ◌ิ◌อ◌ะ (◌ั◌อ), ◌ิ◌อ (◌อ), เ◌ื◌อ, เ◌ื◌อ, ไx, ใx, ◌ำ◌า, เ◌ิ◌า.

ກ້ົ =

ກ + ◌ົ + ມ

ກອມ = ລົບກອມ, ເຮັດໃຫ້ລຳຄານ, ສ້າງຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃຫ້

ກ + ◌ົ + ມ

ກອມ = ປົກຄຸມ, ຄອບຄຸມ

ກ + ◌ົ◌ື

ກ + ◌ົ◌ື

ເກືອ = ລ້ຽງ, ເອົາອາຫານໃຫ້ສັດກິນ

ກ + ◌ົ◌ື + ◌ັ

ເກ້ືອ = ປົນເຂ້ົາກັນ

ກ + ◌ົ◌ື + ກ

ເກືອກ = ຫຸ້ມ, ປົກຄຸມ

ກ + ◌ົ◌ື + ມ + ◌่

ເກ່ືອມ = ພັງ, ກ້ົງໄຫລລົງມາ, ພັງເລ່ືອນລົງມາ

ກ + ໄx

ໄກ = ບ່ໃກ້, ຢູ່ຫ່າງ, ຢູ່ສຸດຂອບຟ້າ

ໄກລ້ຳ = ຢູ່ໄກຫລາຍ

ກ + ໃx

ກ + ໃx + ◌ັ

ໃກ້ = ບ່ໄກ, ມ່ໍ, ຢູ່ຄຽງຄ້ຽງ ບ່ຫ່າງໄກ

ກ + ◌ໍາ

---

x◌ະ (◌ັ), x◌າ, ◌ິ, ◌ີ, ◌ຶ, ◌ື, ◌ຸ, ◌ູ, ◌ເx◌ະ (◌ເ◌ັ), ◌ເx, ◌ແx◌ະ (◌ແ◌ັ), ◌ແx, ◌ໂx◌ະ (◌ົ), ◌ໂx, ◌ເx◌າະ (◌ັ◌ໍ), ◌ໍ (x◌ໍ), ◌ເ◌ິ, ◌ເ◌ີ, ◌ເ◌ັ◌ຽ◌ະ (◌ັ◌ຽ), ◌ເ◌ັ◌ຽ (x◌ຽ), ◌ົ◌ະ (◌ັ◌ົ), ◌ົ (◌ົ), ◌ເ◌ົ◌ະ, ◌ເ◌ົ◌ະ, ໄx, ໃx, ◌ໍາ, ◌ເ◌ົາ.

ກຳ = ໃຊ້ແຮງມືບີບຮັດໄວ້

ກຳໂຮບ = ກຳຮອມເຂົ້າກັນ

ກ + ◌ຳ + ◌่

ก่ำ = ດຳ, ເສົ້າໝອງ, ແຫລ້

ກ + ◌ຳ + ◌้

ก้ำ = ທາງ, ຝ່າຍ, ເບື້ອງ

ກ + ◌ິ

ເກິ = ຂູດດ້ວຍເລັບມື, ຂູດ, ຮຸກຖູ

ກ + ◌ິ + ◌่

ເก่ = ຂອງທີ່ມີມາດົນນານແລ້ວ

ກ + ◌ິ + ◌้

ເก้ = ຈຳນວນເລກເຕັມລະຫວ່າງກາງແປດກັບສິບ

ກ◌ + ◌ะ

ກ◌ + ◌ะ + ก

กอัก = ສະແດງອາການເອື້ນໃຫ້ມາຫາ, ຄວັດ

ກ◌ + ◌ะ + ง

กอัง = ໄກ, ໄກທີ່ສຸດ (ໃຊ້ຕໍ່ຄຳວ່າໄກ ເຊັ່ນ ກອັງໄກ)

ກ◌ + ◌า

ກ◌ + ◌า + ◌่

กอ่า = ກ່ອນ, ຄຳປຽບທຽບ, ໃຊ້ປຽບທຽບສິ່ງຂອງສອງຢ່າງ

ກ◌ + ◌า + ง + ◌้

กอ้าง = ເນື້ອທີ່ໃຫຍ່ຫລືຫລາຍ, ບໍ່ແຄບ

---

xะ (xั), xา, xิ, xี, xึ, xื, xุ, xู, เxะ (เxั), เx, แxะ (แxั), แx, โxะ (xิ), โx, เxาะ (xัอ), xๅ (xอ), เxิ, เxี, เxัยะ (xัย), เxัย (xย), xิอะ (xัอ), xิอ (อ), เxือ, เxือ, ไx, ใx, xำ, เxิา.

ກອ + ແx

ກອ + ແx + ງ + x́

ແກ່ອ່ງ = ດຶກ

ກອ + ໄ

ໄກອ = ແກ່ອ່ງໄປມາມ ໄຫ້ອຕ້ີງໄປມາ (Oscillate, Oscillation)